

5. 3. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Započtení pohledávek v rámci insolvenčního řízení

Možnost započtení pohledávky vůči dlužníkovi, a to i v době po rozhodnutí o úpadku, zcela nepochybně znamená další a významné posílení práv věřitelů v insolvenčním řízení. Předchozí zákon o konkursu a vyrovnání totiž započtení pohledávky věřitele vůči úpadci výslovně vylučoval.

Započtení po rozhodnutí o úpadku podle insolvenčního zákona je možné pouze při splnění v insolvenčním zákoně uvedených podmínek. Základní podmínkou pro využití tohoto institutu je naplnění zákonných podmínek započtení již v době před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku. Třeba podotknout, že časový okamžik rozhodnutí o úpadku a rozhodnutí o způsobu řešení úpadku nemusí být nutně totožný.

Zákonné podmínky započtení upravuje především občanský a obchodní zákoník. Základním předpokladem započtení je vzájemnost pohledávek, to znamená, že se musí jednat o dva závazky mezi týmiž subjekty. Pouze výjimečně je započtení přípustné i mezi jinými osobami (např. v případě postoupení pohledávky, ručení, převzetí dluhu). Pohledávky musí být stejného druhu a v zásadě tedy není vyloučeno započtení i jiných než peněžitých pohledávek. Plnění individuálně určená jsou ovšem už z povahy věci ze započtení vyloučena. Aby bylo možné pohledávky započíst, musí se vždy jednat pouze o pohledávky ze soukromoprávního vztahu. Nadto započtení nesmí být vyloučeno zákonem nebo vzájemnou dohodou účastníků. Občanský zákoník z jednostranného započtení vylučuje pohledávky promlčené, pohledávky, kterých se nelze domáhat u soudu (jako jsou výhry z různých neoficiálních sázek), jakož i pohledávky z vkladů. Proti splatné pohledávce nelze započíst pohledávku, která ještě není splatná. Započtení není dále přípustné proti pohledávce na náhradu škody způsobené na zdraví, ledaže by šlo o vzájemnou pohledávku na náhradu škody téhož druhu a proti pohledávkám, které nelze postihnout výkonem rozhodnutí. V obchodních závazkových vztazích lze započíst i pohledávku promlčenou, pokud byla započitatelná v době před svým promlčením a pohledávku nesplatnou, jde-li o pohledávku vůči dlužníku, který není schopen plnit své peněžitě závazky. Započíst lze i pohledávku, jež není splatná jen proto, že věřitel na žádost dlužníka odložil dobu splatnosti jeho závazku, aniž se změnil jeho obsah.

Po rozhodnutí o úpadku lze ovšem takovéto shora specifikované pohledávky započítat pouze tehdy, pokud byly věřitelem řádně přihlášeny, věřitel je nenabyl s vědomím o úpadku dlužníka a nezískal je neúčinným právním úkonem. Neúčinnými jsou právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Neúčinnými právními úkony jsou úkony bez přiměřeného protiplnění, zvýhodňující právní úkony a právní úkony úmyslně zkracující.

V případě, že splatná pohledávka dlužníka za věřitelem převyšuje pohledávku věřitele, je započtení přípustné až poté, co věřitel uhradil do majetkové podstaty částku v rozsahu, v němž převyšuje započitatelnou pohledávku tohoto věřitele. Touto úpravou je sledováno, aby se insolvenční řízení zbytečně neprodložovalo o dobu, po kterou insolvenční správce vymáhá v soudních a jiných řízeních splatné pohledávky dlužníka za jeho dlužníky (kteří své závazky řádně a včas neplní). Dlužníkům

věřitel tedy bude moci těžit z dobrodiní zápočtu jen v případě, že předtím, než provede započtení, uhradí do majetkové podstaty částku, o kterou dlužníková splatná pohledávka převyšuje započitatelnou pohledávku tohoto věřitele. Takovouto částku je povinen uhradit k rukám insolvenčního správce s podáním vysvětlení k účelu platby.

Závěrem bychom chtěli zdůraznit, že i po podání insolvenčního návrhu, kterým se zahajuje insolvenční řízení, až do rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku dlužníka lze pohledávku započíst podle obecné úpravy v občanském nebo obchodním zákoníku.

JUDr. Lubomír Lanský, Mgr. Anna Bartůňková
[AK HOLEC, ZUSKA & Partneri](#)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)